

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/151253,Tobie-Polsko-hold-dla-powstancaslaskiego-ppor-Teodora-Kurpana-Gliwice-28-wrzesn.html>
2022-10-07, 21:06

„Tobie Polsko” - hołd dla powstańca śląskiego ppor. Teodora Kurpana - Gliwice, 28 września 2021







W dniu 28 września 2021 r. na cmentarzu przy ul. Kozielskiej w Gliwicach odbyła się uroczystość oznaczenia grobu śp. ppor. Teodora Kurpana znakiem pamięci „Tobie Polsko”. W uroczystości wzięli udział: Ewa Leśniewska wnuczka weterana, Agnieszka Luszawska pracownik UM Gliwce, dr Dominik Abłamowicz pracownik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Katowicach, Zbigniew Gołasz pracownik Muzeum w Gliwicach oraz poczet sztandarowy ze Szkoły Podstawowej nr 20 im. Powstańców Śląskich w Gliwicach. Wartę honorową pełnili żołnierze z Jednostki Wojskowej Agat.

Śp. ppor. Teodor Kurpan urodził się 17 sierpnia 1902 r. Podczas II powstania śląskiego uczestniczył w walkach w okolicy Czerwionki. Natomiast w czasie III powstania śląskiego był zaszeregowany w I kompanii II batalionu 13 pułku piechoty. Brał wówczas udział w walkach toczonych w Czerwionce, Bierawie, Starym Koźlu, Nowej Wsi oraz Sławęcicach. Należał również do Polskiej Organizacji Wojskowej. Zmarł 01 czerwca 1983 r. Za działalność niepodległościową został odznaczony Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Medalem Niepodległości oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.



„Tobie Polsko” – hołd dla powstańca śląskiego ppor. Teodora Kurpana - fot. D. Mikoda.

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro

Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporzcyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.



Znak pamięci "Tobie Polsko".